

HIPERREVOLUCIONARIS I SUPERGAIS

Una història de *La Pluma* i la CCAG

de João França i Adrià Rodríguez Castelló

Col·lecció: Barcelona Ciutat i Barris

» L'Ajuntament de Barcelona publica *Hiperrevolucionaris i supergaïs. Una història de La Pluma i la CCAG*, de João França i Adrià Rodríguez Castelló, publicació íntegra i original impresa del facsímil dels sis números de *La Pluma* (1978 - 1980), respectant el format i les tintes directes de l'època.

» A través dels ulls de la revista, el llibre ens explica la història de la Coordinadora de Col·lectius per l'Alliberament Gai (CCAG), en la lluita LGTB de la dècada dels setanta a Barcelona.

» La CCAG va tenir una vida curta, però intensa i fonamental per entendre la lluita pels drets dels homosexuals i les persones trans a Barcelona.

» Els autors ens ofereixen un estudi en profunditat que ens permet entendre millor una època clau i reflexionar sobre el futur.

» Amb motiu de la sortida del llibre, el dijous 19 de desembre, a les 18.30 h, en tindrà lloc la presentació al Centre LGTBI de Barcelona (c. Comte Borrell, 22). A l'acte assistiran Javier Rodríguez Nuñez, comissionat de Polítiques d'Infància, Adolescència, Joventut i LGTBI, de l'Ajuntament de Barcelona; Mar Sifré Rigol, directora de la revista *Orgull*; João França, coautor del llibre, i Jordi Barceloneta, membre de la Coordinadora de Col·lectius per l'Alliberament Gai, l'entitat que editava la revista *La Pluma*.

Una organització gai que volia impugnar el sistema

El llibre *Hiperrevolucionaris i supergais* recull la història de la Coordinadora de Col·lectius per l'Alliberament Gai (CCAG), un col·lectiu que va tenir una vida curta, entre el 1978 i el 1980, però intensa. De seguida va desaparèixer dels relats del moviment LGTB i va quedar com una anècdota, una nota al peu en la història del Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC), l'entitat degana del col·lectiu.

«La Coordinadora de Col·lectius per l'Alliberament Gai (CCAG) va néixer d'una escissió del FAGC per desacords tant en la forma d'organitzar-se com, sobretot, en el que calia aconseguir des de la militància. En el document *Qué es la CCAG*, del desembre del 1979, la Coordinadora entroncava amb la lluita homosexual sorgida durant la dècada del 1960 en altres països. La diferència, segons ells, amb el FAGC i amb altres grups en lluita —tant per l'alliberament homosexual com des d'altres àmbits— era la voluntat de no caure en la integració dins d'aquest mateix sistema que pretenien combatre.»

Tal com s'explica al llibre, després de la primera manifestació convocada pel FAGC, el 26 de juny del 1977, van començar a sorgir discrepàncies i tensions entre les diferents sensibilitats presents dins el Front, amb debats, per exemple, sobre la visibilitat, sobre com havia de ser un homosexual, com s'havia de comportar, quines havien de ser les seves formes d'expressió o quins havien de ser els models a seguir. Aquestes qüestions van crear una sèrie de divergències. Segons els autors, «no era, però, un debat aïllat, sinó que estava estretament lligat a diferents formes d'entendre la política i l'activisme. Aquestes friccions, que apareixen recollides a les actes i els documents del FAGC de finals del 1977 i començaments del 1978, van desencadenar l'escissió i la reconfiguració del FAGC el març del 1978».

En aquesta línia, també es va obrir un altre debat quant a la imatge que calia donar a la societat, sobre el comportament i la indumentària: «De fet, als precs i preguntes de l'acta de l'assemblea del FAGC del 18 de setembre del 1977, un militant de nom Richard es pregunta: "Cómo y por qué existe racismo en el seno del FAGC contra travestís, afeminados y transexuados? Ello fue muy patente en la Diada"».

I sobre el tema organitzatiu i polític, un grup d'activistes considerava que l'organització era massa vertical i dificultava la presa de decisions i, a més, marcava unes maneres de fer i una línia ideològica que no era compartida per tothom.

Aquestes discrepàncies i replantejaments es van fer palesos en una assemblea celebrada el 8 de març del 1978. Com expliquen els autors, per conèixer el desenvolupament d'aquesta assemblea «hem de recórrer al ressò de la premsa sobre els comunicats enviats pel FAGC, el Col·lectiu de Lesbianes i la flamant CCAG. Els relats varien una mica segons la credibilitat que donen els mitjans a cada font però, en resum, podem dir que el Col·lectiu de Lesbianes va

abandonar el FAGC i un grup de militants crítics va proposar la dissolució del moviment. Dels que van presentar aquesta proposta, majoritaris entre el Grup de Joves, va néixer la Coordinadora de Col·lectius per l'Alliberament Gai».

Així doncs, d'una banda, el Col·lectiu de Lesbianes va abandonar el FAGC per organitzar-se dins el moviment feminista: «[La] evolución interna del Col·lectiu de Lesbianes nos ha marcado dentro del FAGC la contradicción hombre homosexual/lesbiana, contradicción que viene dada porque la opresión de la lesbiana arranca originariamente del hecho de ser mujer y por tanto nuestra lucha pasa por la lucha feminista. De aquí que el Col·lectiu de Lesbianes, independizándose del FAGC, defina su espacio revolucionario, el cual se encuentra al lado de las mujeres dentro del Movimiento Feminista».

D'altra banda, es va crear la CCAG, que treballava com a coordinadora de diferents col·lectius per arribar als barris, les empreses i els instituts, amb l'objectiu de crear petits grups autònoms. Una autoorganització sense lideratges i sense condicionants. Si es pretenia una transformació política, aquesta havia de fer-se des de la quotidianitat: «Debemos buscar y ofrecer alternativas concretas que vayan configurando una sexualidad libre, unas nuevas formas de vida que sienten las bases de un cambio social total y liberador del individuo y de toda la colectividad social».

En el marc de la Coordinadora, l'any 1979 es va crear el Col·lectiu de Travestis i Transexuals (CTT), la primera organització de persones trans a l'Estat. Les seves reivindicacions sobre l'especificitat de la seva opressió van quedar recollides, per primer cop amb veu pròpia i no des de mitjans sensacionalistes, a la publicació de la CCAG, *La Pluma*, que recupera aquesta nova publicació.

La història a les pàgines de *La Pluma*

L'òrgan d'expressió de la CCAG va ser la revista *La Pluma*. Es tractava d'un espai en què s'escrivien articles sobre la lluita, informacions sobre xerrades i accions, articles d'humor i poesia. *La Pluma* es va editar durant poc més de dos anys i va arribar a tenir cinc números, a més d'un número 0. I és gràcies a aquesta publicació i al treball d'investigació dels autors que es pot recordar la tasca de la CCAG.

El llibre *Hiperrevolucionaris i supergaies* reproduceix en format facsímil, respectant el format i les tintes originals, els sis números de la revista. 46 anys després de la publicació del primer número, *La Pluma* ha pogut sortir dels arxius per ser accessible de manera íntegra.

Com expliquen els autors, «les pàgines de la revista eren plenes de sanefes i il·lustracions que feien joc amb el seu caràcter *plumero*. A vegades amb una estètica rococó, amb motius botànics, i altres vegades amb una estètica més art-déco, amb motius geomètrics. Sovint, amb motius fàl·lics, com poden ser unes columnes amb capitells en forma de gland a banda i banda d'un article». El text introductori també permet traçar les influències sobre *La Pluma* d'altres publicacions europees de temàtica gai, de les quals sovint es reaprofitaven il·lustracions i fotografies. És una mostra de com circulaven de manera molt viva la informació i les idees entre els col·lectius gais dels anys setanta.

Cada número de la revista disposava d'un dossier monogràfic, que ens permet aproximar-nos als debats de l'època. El primer número abordava la història i el significat del Dia Internacional de l'Alliberament Homosexual i recollia els debats entre les organitzacions de l'època sobre la legalització i l'assimilació. Els números 2 i 3 incorporaven un dossier sobre l'opressió específica de transsexuals i travestis, amb reflexions d'activistes d'aquest col·lectiu. El quart número abordava les relacions entre homosexualitat i ensenyament, i el cinquè plantejava una crítica al que s'anomenava el «gueto» gai i els bars d'ambient. Molts dels debats que hi apareixen els podem considerar vigents encara avui.

Els inicis d'un moviment en defensa dels drets

Per entendre el context de repressió a les dissidències sexual i de gènere en la Transició, cal remuntar-se moltes dècades abans. El 4 d'agost de 1933, l'Estat espanyol, sota el mandat de la Segona República, va crear la *Ley de vagos y maleantes*, que naixia amb l'objectiu d'imposar mesures de control i allunyament a aquells individus presumptament perillosos, com proxenetes o rodamons, entre altres col·lectius. L'any 1954 aquesta Llei es va veure modificada pel règim franquista, ja que volia que hi quedessin inclosos també els homosexuals.

Però el dictador volia anar més enllà i el seu consell de ministres va aprovar un projecte de Llei el 10 d'octubre de 1969 encara més repressiu que va proposar que aquesta Llei quedés reemplaçada per la Llei sobre perillositat i rehabilitació social. I el 1970 el govern franquista la va aprovar. Aquesta nova normativa no només condemnava els actes sexual, sinó que també prohibia trobades, expressions verbals, indumentària no apropiada o les associacions, amb penes d'internament en presons o manicomis.

Atesa aquesta situació, cada cop més agreujada, des de la clandestinitat es van començar a desenvolupar algunes accions en contra d'aquesta Llei, com és el cas de dos dels pioners, Armand de Fluvià i Francesc Francino, que, entre altres iniciatives, van enviar una carta anònima a tots els bisbes procuradors a les Corts per plantejar la gravetat del fet que s'apliqués la Llei a les persones pel simple fet de ser homosexuals. També el director de la revista homòfila francesa *Arcadie*, André Baudry, va remetre a tots els procuradors un seguit de materials informatius sobre l'homosexualitat.

Arran de la lluita contra aquestes polítiques, encara en època de la dictadura, a Catalunya es va crear la primera organització en defensa de l'alliberament sexual, l'*Agrupación Homófila para la Igualdad Sexual* (AGHOIS), oficialment l'any 1972, que posteriorment s'anomenaria Moviment Espanyol d'Alliberament Homosexual (MELH).

El 1975, amb la mort del dictador, el MELH va donar pas a la creació del Front d'Alliberament Gai de Catalunya, una organització de caràcter revolucionari que va començar a sortir al carrer per reivindicar els drets homosexuals. El 26 de juny del 1977 van convocar la primera manifestació per l'alliberament homosexual de l'Estat. La Coordinadora de Col·lectius per l'Alliberament Gai (CCAG) va néixer en el context d'aquestes lluites que la van precedir.

POR QUE SE HA FORMADO LA COORDINADORA DE COL·LECTIUS PER L'ALLIBERAMENT GAI (CCAG)

1/ Porque en la práctica la actividad del FAGC se había centrado exclusivamente en la derogación de la Ley de Peligrosidad Social en el marco del juego democrático parlamentario contando más con las presiones ejercidas por aquellos partidos políticos con capacidad parlamentaria que con la lucha permanente de los propios homosexuales.

2/ Porque no se realizaba un trabajo de base en los barrios, centros de trabajo y de estudio, en la vida cotidiana que supusiera una toma de conciencia real y amplia de lo que significa nuestra problemática. Nunca hubo una preocupación por crear un movimiento de base que planteara, ya no solamente la derogación de la Ley de Peligrosidad Social, sino la liberación homosexual en el marco de la liberación total de todos los explotados y oprimidos por el sistema capitalista. Era necesario acabar pues con la división tradicional entre los partidos políticos que se preocupan por los cambios políticos desde las alturas, y nuestra lucha específica en el seno del movimiento homosexual.

3/ Porque en el seno del FAGC se daba prioridad a una imagen que no asustara, que demostrara que somos "responsables", a unas formas de lucha y unos métodos de trabajo que pudieran ser aceptados por la sociedad actual y por lo tanto tolerables, en definitiva, se planteaba la lucha de liberación homosexual dentro de estructuras del sistema que engendra nuestra marginación.

4/ Porque esto conducía a la toma de una actitud moderada, en la lucha, en las reivindicaciones concretas, generando así una práctica y una conciencia legalista en el seno del FAGC haciendo centrar su atención hacia aquellos sectores de la sociedad que pueden hacer una mínima presión legal para la derogación de la Ley de Peligrosidad Social: abogados, médicos, parlamentarios, partidos reformistas, prensa y revistas burguesas, etc...

5/ Porque se estaba generando en el seno del FAGC un proceso de especialización, burocratización y de personalismos que hacía que las tareas (información legal, charlas sobre la Ley, contactos diversos, entrevistas a la prensa y revistas, etc...) hubieran caído en manos de determinados militantes que en la práctica monopolizan todas las actividades.

6/ Porque, incapaz de crear un movimiento desde la base, fuerte, extendido y con alternativas concretas, el FAGC se había refugiado por el camino más fácil pero también más peligroso: el que conduce a la integración.

7/ Porque las tendencias moderadas en el seno del FAGC, pese a ser minoritarias, boicoteaban constantemente cualquier intento de cambio de la línea de

acción llevada hasta entonces, e intentaban encorsetar al FAGC mediante la creación de una estructura interna fuertemente centralizada y autoritaria.

8/ Porque en el seno de dichos sectores se manifestaron actitudes fuertemente autoritarias, e incluso machistas, que se concretaron en su actitud despreciativa hacia el Colectivo de Lesbianas y el movimiento feminista.

9/ Y porque, en definitiva priorizaban la "alianza" con los partidos políticos que el trabajo conjunto y la confluencia con toda la lucha generalizada contra el sistema de todos los sectores explotados y marginados: mujeres, jóvenes, presos, psiquiatrizados... y trabajadores.

PUNTOS BASICOS DE LA C.C.A.G.

En el marco de la lucha de liberación homosexual que queremos impulsar y desarrollar es necesario trabajar para la consecución de los siguientes objetivos básicos:

1/ Exigir la derogación total de la Ley de Peligrosidad Social no solamente en lo que nos afecta a nosotros sino en todo su conjunto. Exigimos además, no solamente la Amnistía Total, sino que, claramente salgan a la calle todos aquellos que están en las cárceles y en los centros de rehabilitación, homosexuales o no, mujeres y jóvenes.

2/ El desarrollo de la acción cotidiana debe ser el eje central de nuestras actividades y de la dinámica de la CCAG. Debemos buscar y ofrecer alternativas concretas que vayan configurando una sexualidad libre, unas nuevas formas de vida que sienten las bases de un cambio social total y liberador del individuo y de toda la colectividad social. Sólo así conseguiremos crear un movimiento desde la base, fuerte y extendido que abra el camino para nuestra liberación real. Debemos, pues, intervenir directamente en todas partes (barrios, empresas, centros de estudio, etc.) introduciendo allí nuestra problemática y nuestras alternativas concretas.

3/ Será nuestra experiencia y la práctica cotidiana la base y una de las fuentes más importantes para aprender el cómo y el sentido de la lucha que llevamos. Sólo así conseguiremos una concienciación real del movimiento homosexual. Pero a la vez debemos seguir desarrollando aquellos elementos que nos permitan el análisis profundo y colectivo de: nuestra sexualidad, la lucha que estamos llevando y la realidad social en la que estamos inmersos.

4/ Porque el sistema capitalista se mantiene a partir de la regulación y encuadramiento del ser humano en categorías fácilmente diferenciables: masculina y femenina, heterosexual y homosexual, lucharemos contra todo tipo de encasillamiento de la condición humana. Considerámos, en este sentido, que la sexualidad no es un medio de reproducción sino una fuente de placer y de co-

municación interpersonal; que no debe existir ningún tipo de discriminación a todos los niveles con las mujeres, los jóvenes y las prácticas homosexuales; y que todo el mundo tiene derecho a comportarse y a vestirse como desee, con absoluta libertad.

5/ Lucharemos contra todo tipo de opresión social, cotidiana y global, que nace ya no solamente de las propias características de este sistema sino que es la expresión de los mecanismos de toda dominación social. Opresión social que es la base precisa a partir de la cual se articulan y se articulará cualquier tipo de dominación social que necesita siempre de la pasividad y alienación de las capas dominadas para su subsistencia.

6/ Nuestra liberación como homosexuales sólo es posible en el marco de una lucha más general por la liberación sexual a todos los niveles, liberación sexual que se plasme en nuestras vidas cotidianas. Siendo la opresión social del sistema la que genera la marginación y explotación de amplios sectores de la población sólo nos será posible conseguir dicha liberación sexual en el marco de una liberación total y revolucionaria.

7/ Nuestra lucha, porque confluye totalmente con la lucha de todos los sectores marginados y explotados, debe orientarse hacia un trabajo conjunto con todos ellos para acabar entre todos con las estructuras que originan nuestra marginación y explotación.

8/ Como pieza clave para conseguir todos estos objetivos es prioritario iniciar un proceso de autoorganización por parte de todos los homosexuales en todos los lugares en donde nos encontremos. Debemos formar en todas partes, en base a nuestras propias fuerzas, sin pedir permiso a nadie. Colectivos Gais que nos organicen y nos permitan luchar colectivamente contra todas las causas de nuestra opresión.

Por la autoorganización de los homosexuales.

Por la creación de Colectivos Gais en todas partes.

Por nuestra lucha conjunta con todos los sectores marginados y explotados.

Por la liberación homosexual.

Por la liberación sexual.

Por la liberación total.

Nuestra lucha es cotidiana, permanente y total.

COORDINADORA DE COL.LECTIUS PER L'ALLIBERAMENT GAI

Per a més informació:

<http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonallibres/>

Laura Santaflorientina / tel.: 699 061 244 / a/e: laurasantaflorientina@gmail.com